

HANDLÄGGARE/ENHET
Näringspolitiska enheten
Anna Fransson/CA

DATUM
2007-12-20

DIARIENUMMER
20070767

ERT DATUM
2007-12-07

ER REFERENS
S2007/10526/SF

Socialdepartementet
□ Fredsgatan 8
□ 103 33 STOCKHOLM

Yttrande över Promemoria om Vårnadsbidrag - familjepolitisk reform

I departementspromemorian *Vårnadsbidrag. Familjepolitisk reform*, utarbetas ett förslag på hur ett frivilligt kommunalt vårnadsbidrag kan konstrueras. LO avstyrker förslaget i sin helhet. Sverige har en av de, om inte världens, bästa och mest flexibla föräldraförsäkringssystem. Många länder studerar och strävar efter att efterlikna den svenska modellen, med individuella rättigheter som gynnar såväl arbetsutbud, jämställdhet, nativitet som föräldrars kontakt med sina barn. Vårnadsbidraget kommer att innebära en kvinnofälla och få negativa effekter på arbetsmarknaden.

Jämställdhet

Regeringen har sagt att huvudmålet för politiken är att få fler i arbete. Det gäller uppenbarligen inte kvinnor. Vårnadsbidraget kommer att leda till fler kvinnor med otrygga anställningar, fler kvinnor som tvingas jobba deltid och i förlängningen större löneskillnader mellan kvinnor och män.

Kvinnors villkor i arbetslivet är en spegling av hur det ser ut i familjelivet. Ett ojämnt familjeliv ger ett ojämnt arbetsliv. Regeringen gör med vårnadsbidraget sig skyldig till ett svårslaget rekord i grenen kvinnofientlig politik. Vårnadsbidrag, stimuleringen av hushållsnära tjänster och förändringarna i a-kassan är bara några exempel som i praktiken riskerar att tvinga kvinnor till framtida låglönejobb.

Det är anmärkningsvärt hur mycket möda arbetsgruppen har lagt ner på att få förslaget att inte hindra arbetsutbudet mer än nödvändigt. Det verkar som att man anser att förslaget i grunden är dåligt men att man har försökt rätta till de grövsta problemen. Faktum kvarstår dock, ett vårnadsbidrag är arbetshämmande till sin natur.

POSTADRESS 105 53 Stockholm
BESÖKSADRESS Barnhusgatan 18
TELEFON 08-796 25 00 TELEFAX 08-24 52 28
E-POST mailbox@lo.se HEMSIDA www.lo.se
ORGANISATIONSNUMMER 802001-9769
BANKGIRO 368-4834 PLUSGIRO 8 50-8

Landsorganisationen i Sverige

Den som utnyttjar vårdnadsbidraget går inte bara miste om lön utan det får också effekter på den framtida pensionen. Eftersom vårdnadsbidraget ska vara helt obeskattat är det heller inte pensionsgrundande. Reglerna om barnårsrätt innebär att de som använder sig av vårdnadsbidraget kan bli kompen- serade för den inbetalning av pensionsrätt som skulle ha skett om vårdnads- bidraget hade varit beskattat, men det går inte att jämföra med de pensions- rättigheter som skulle ha inarbetats vid heltidsarbete med kollektivavtals- enliga villkor.

3000 kronor i månaden, som dessutom räknas av mot andra trygghets- system, är inte mycket att leva på. Den som är mottagare av vårdnads- bidraget (läs kvinnan) hamnar i en direkt beroendeställning av den arbetande parten ekonomiskt. Ett av de viktigaste målen med den svenska familje- politiken, och den svenska välfärdsmodellen över huvud taget, är just att skapa oberoende och individuella rättigheter.

Vad händer i en familj där ena vårdnadshavaren saknar anställning men väljer att vara hemma med helt vårdnadsbidrag om den andra vårdnads- havaren blir av med jobbet? Då förloras med ens rätten till vårdnadsbidrag samtidigt som familjen ska klara sig på en låg a-kasseersättning.

Det är också välkänt att det kostar mycket att tappa kontakten med arbets- marknaden under en lång tid. Den här kostnaden bär alla kvinnor i större utsträckning än män idag, beroende på att de förväntas vara hemma längre för att ta hand om barnen. Vårdnadsbidraget riskerar att innebära försämrade möjligheter på arbetsmarknaden för kvinnor som grupp, oberoende av om man använder sig av vårdnadsbidraget eller inte.

Barnomsorgens kvalitet

Något som regeringen i sina direktiv helt lämnar därhän är frågan om vad som händer med kvaliteten i barnomsorgen vid införandet av vårdnads- bidrag. Arbetsgruppen har i viss utsträckning tagit hänsyn till att kommu- nernas administrationskostnader påverkas och även till att det inte är säkert att barnomsorgskostnaderna minskar linjärt med antalet timmar i kommunal barnomsorg. Möjligheten för kommunen att planera barnomsorgsbehovet försvåras avsevärt.

Därtill kommer att antal utgiftsökningar för staten. Inte minst eftersom vårdnadsbidraget rimligen måste påverka administrationskostnaderna i andra trygghetssystem. Är det rimligt att det vid samtliga ärenden om handläggning av bostadsbidrag måste kontrolleras om vårdnadsbidrag ut- betalas? Vart hamnar den kostnaden?

Ett barnflickestöd till de rika?

Utgångspunkten att bidraget ska kunna kombineras med heltidsarbete innebär att det lika väl kan användas som ett "barnflickebidrag" som ett stöd till föräldrar att umgås mer med sina barn. Även om vårdnadsbidraget endast betalas ut till barnets vårdnadshavare görs ingen kontroll av att det faktiskt är barnets vårdnadshavare som tillbringar mer tid med barnet, vilket sägs vara syftet med reformen.

Det betyder att vårdnadsbidraget lika väl kan användas som ett barnflickestöd med allt vad det innebär av fördelningseffekter och gynnandet av en låglönemarknad. Det finns också en risk för att barn i stället för att få spendera mer tid med sina föräldrar hamnar i en helt oreglerad barnomsorg, med utbildad och lågbetald arbetskraft. Denna komplikation nämner inte arbetsgruppen.

Överhoppningsbart i a-kassa och SGI

I förslaget ingår att tid med vårdnadsbidrag ska vara överhoppningsbart när det gäller upparbetade rättigheter i a-kassa och sjukpenninggrundande inkomst. Man väljer dock lite olika lösningar. För arbetslöshetsförsäkringens del föreslås att den överhoppningsbara tiden förlängs till att omfatta samtliga föräldrar med barn upp till tre års ålder. För den sjukpenninggrundande inkomstens del ska endast tid med vårdnadsbidrag innebära att den tidigare upparbetade SGI:n är skyddad.

Inga andra bidrag jämte vårdnadsbidrag

Arbetsgruppen föreslår att vårdnadsbidraget inte ska gå att kombinera med andra socialförsäkringsförmåner, bidrag eller stöd. Det är dessutom hela hushållets samlade inkomster som ska räknas in. Vid ett första påseende kan det verka diskriminerande. Men det är antagligen rätt med den konstruktion som föreslås.

I Norge var ett stort problem med den så kallade kontantstöten att det i stor utsträckning var familjer med redan låga inkomster och ofta invandrarfamiljer med en låg anknytning till arbetsmarknaden som tog del av bidraget. Enligt förslaget är det åtminstone bara familjer som redan har någon form av anknytning till arbetsmarknaden som får försämra sina möjligheter i arbetslivet.

Landsorganisationen i Sverige
Stockholm som ovan

Wanja Lundby-Wedin

Anna Fransson